

den, end at Slesvigs Stilling til Danmarks Grundlov — det var jo givet i Forslaget til Grundloven, at de skulde være en Enhed — denne Stilling, som Krigen endnu ikke tillod at bestemme, skulde det staae i Regjeringens Magt, naarsomhelst Freden var indtraadt, da at bestemme. Altsaa mener jeg, at det er klart, og Historien vil vist ogsaa sælde det klart, at dette Forbehold for lange siden er fyldestgjort, ikke af Danmarks Rigsdag, men af Regjeringen. Det er mere end fyldestgjort, fordi den ikke har bestemt et saerligt, et lempeligt Forhold, en lempet Stilling af Slesvig til Danmarks Riges Grundlov, men den har filltet Slesvig ganske udenfor Danmarks Riges Grundlov, og altsaa synes det mig, at det ogsaa vilde være bedst, at dette Forbehold ogsaa blev udenfor Adressen.

Premierministeren: Jeg finder det overflødig at gjøre nogen Erindring imod den sidste erede Talers Foredrag, thi det staaer jo i aabenbar Modstrid mod Adressen, og jeg troer, at Ordføreren vil, dersom han finder det nødvendigt, imødegaae det. Hvad angaaer selve Adressen, saa kan jeg ikke Andet end anerkjende den gode Aand, som hersker deri, den Redebonhed til at lette Overgangen fra den forviklede Tilstand, hvori vi nu befinde os, til en saadan Statsorden, at Landet trygt kan hvile derunder, som deri udtaler sig. Jeg skal ikke opholde mig ved de Enkeltheder ved Fremstillingen, som jeg kunde have Noget at erindre imod, men blot gjøre den almindelige Bemærkning, at der i selve Adressen synes at være lagt for Dagen ved Ordførerens Foredrag, at man gaaer ud fra en Forudsætning om Regjeringen, om Ministeriet, som vistnok ikke er begrundet. Man taler, som om det var Regjeringens Hensigt ikke at ville have Danmarks Grundlov; det er aldeles ikke Tilfældet, man vil jo ikke gjøre nogen Forandring i Grundloven, forsaavidt som den vedkommer Kongeriget Danmark selv, undtagen paa den Maade, som Grundlovens § 100 fastsætter, ja for nærværende Tid har man endog aldeles frastaldet at gjøre noget Forslag til en Forandring deri, men vil overlade det til en kom-

mende Tid, efterat Fællesforsætningen først er bleven fuldstændig befæstet, at see, hvorvidt ikke Rigsdagen selv maatte finde Anledning til at ønske visse Forandringer i Grundloven. Hvad angaaer Fællessagerne, saa er det erkjendt, saavel af Ordføreren som i selve Adressen, at disse, det være sig nu af den ene eller af den anden Grund, nødvendigviis maae undtages fra Rigsdagens Bestemmelser og overlades til Kongen. Nu synes det, at man forudsætter, at Regjeringen ikke vil, at disse Fællessager, som dog vistnok ere overmaade vigtige, skulde ordnes paa forfatningsmæssig Maade; det er dog ikke Tilfældet, thi Forordningen af 26de Juli 1854 indeholder jo forfatningsmæssige Rettigheder med Hensyn til Fællessagerne. Der kan jo være Spørgsmaal om, hvorvidt der er indrømmet Alt, hvad man kunde attraae, der kan være Spørgsmaal baade om den Maade, hvorpaa Fællesforsamlingen sammensættes, og om Omfanget af de Rettigheder, der ere tilstaaede, men det er jo Noget, som der ikke for nærværende Tid er Anledning til nærmere at discutere; jeg vil blot i saa Henseende bemærke, at under andre Omstændigheder, under andre Forhold vilde Regjeringen vistnok gjerne have indrømmet en Fællesforsætning, som var mere overensstemmende med den Aand, som gaaer igjennem Grundloven, end man for nærværende Tid har kunnet. Det er jo dog vist, at der mellem de forskjellige Statsdeles Befolkning bestaaer en høi Grad af Uoverensstemmelse, som gjør, at man maa tage sig tagt for ikke at indrømme Noget, som vilde give den ene Deel en uhyre Superioritet over de andre, hvilket vilde gjøre det umuligt, at denne Fællesforsætning kunde bestaae og ramme det Heles Vel; det er ogsaa vist, at den lange Tid, som er hengaaet, uden at den Redebonhed til at gaae ind paa Fællesforsætningen, som nu udtales i Adressen og som jeg haaber ogsaa fremdeles vil være tilstede, har vist sig, har gjort det meget vanskeligere at indrømme de Rettigheder, som Regjeringen under andre Omstændigheder vilde indrømme. Den erede Forslagsstiller har nævnt adskillige Kendsgjeringer, som skulde vidne om Rigsdagens Redebonhed til at gaae ind paa den ved Kund-